

MALÁR BURK JÓZSEF

Mikroisten

Ilyenkor Karin egész teste szinte kitágul és mindent a szokásosnál sokkal intenzívebben érzékel, közvetlenül nyakán a festő suttogása... a dolgok háttérével már annyit foglalkozom, hogy féltő, ha nem vigyázok, olyan hangsúlyossá válik, hogy előtérre lép elő, ami a munkám hiábavalóságát jelentené... a nő gyakorlott mozdulattal gombolni kezdi a férfi sliccét... vagyis, a hátterekkel való túlzott foglalkozás veszélyezteti mind a gondolati prioritásokat, mind a szerkezeti stabilitást... liheg tovább, a vizuális rendszer azon fajtanyugvó állapotát, amelyből egy esetleges szellemi akcióra bármikor mozgósíthatók a háttérelemek akár diszkordáns részei is... vékony, áttetsző ujjaival Karin megmarkolta, érezte gyorsan duzzad és hogy is szokták mondani, mint egy varázsütésre, szagatni kezdik egymásról a ruhát, de nem úgy, mint a vágtyól megőrült szerelmesek, hanem mintha egy jól begyakorolt rituálé lenne, előbb az egyik tép egy ruhadarabot a másikról, míg az türelemmel várja a szagatás végét, aztán fordítva, mégis, a visszafogottság ellenére szájukban habzik a nyál, tajtékosak és elemi erővel fordulnak egymásra, mint pározó állatok véresek lesznek és az aktus végén, némán nyaldossák egymást és az utcára sem mernek ki-menni, a karmolások mélyek, a harapások még mélyebbek, testük corpus, Nórának ég-csíp kisebesített vaginája, a festő a fájdalomtól alsónadrágot sem tud húzni, képtelen lemosni magáról az alvadt vért: doleo ergo sum, ennyit mond, csak ennyit, egyébként egész nap nem szólnak egymáshoz, időnként a kész mű elé állnak, nézik, vagy inkább csak bámulják és bent minden szürke, csak a festményen tobzódnak a színek, teát és valami szendvicsfélét készítenek, szótlanul esznek, közben épp' csak összeér a testük, így telik az éjszaka, meg még néhány évtized és tétován, bizonytalanul nyomja le a kilincset, úgy érzi, magától nyílik, óvatosan lép be és nagyon lassan zárja maga mögött az ajtót, egyik állványon egy feszített vászon, háttal neki, megkerüli, hogy láthassa, befejezetlen, állapítja meg, ám a jellegzetességek, a festő megszíneződött pszicho-kontúrjai az amorf színfoltokban számára már így is felismerhetők, le sem tagadhatná, sóhajt fel, száz közül is megismerné, a befejezetlenséget is, és körbenéz, minden változatlan, vásznak, vakkeretek szanaszét, ugyanaz a két állvány, csak éppen festékesebbek, ugyanaz, az eredetileg bárszék, csak az is festékesebb, tubusok halmaza a palettaként is használt hosszú asztalon, az örökké piszkos műteremablakok, minden ugyanaz, a könnyedséget is még mindig érzi, ahogyan a színeket a vászonra keni, egymás mellé, vagy egymásra, először mindig a világosakat, bárhová kellene is az adott felületen, hihetetlen biztonsággal „foltoz” tónusértékek szerint, ürességekből teremt mindenségeket, mikroisten, igen, mikro-

isten vagy, kiált fel önkéntelenül, és átölelik egymást az állványon lévő kép előtt és szorítják egymást, egyre erősebben szorítják egymást és mégsem fáj, és olyan jó, és olyan nagyon jó és bizsergés a végtagokban, minden irányba terjedő zsidbadás és le sem veszi szemét a festményről, lenyűgöző munka, majdnem egy évig dolgozik rajta... vagy lehet, hogy kettő, vagy tíz és a városból a kikónok földjére viszi Gagát a szél, ott száll partra, napok óta nem eszik, mégsem éhes, bár a színpadtól igen messzire kerül, mégis nagyon zavarja a cafatokban lógó ruhája, ami eleve tépett luxustoprongy de ez a hosszú utazás műanyag toalettjét végképp elintézi, és a sztár hajléktalannak látszik, vagy még annak sem, persze sikerül újra hajóra szállnia, miért is ne sikerülne, hiszen azért sztár, hogy mindig, minden sikerüljön és kilenc, vagy kilencven napon keresztül hánykolódik a tengeren, kilenc, vagy kilencvenkilenc napon át bujkál így a rajongók előtt, mígnem a tizedik, vagy századik napon a lótszfallók földjére érkezik, ügyesen, anélkül, hogy bárki is észrevenné, partra szökik és a posztmodern nimfa eltűnik a sűrű fák között és az ott kempingező lótszfallók persze felfedezik, körbeállják, barátságosan mosolyognak rá, autogramokat kérnek, megfürdetik, persze óvatosan a kiújult izombetegsége miatt és tiszta ruhát hoznak neki, no nem amolyan futurisztikus, erotomán áttetsző műanyagot, amit a fellépéseken használ, hanem amolyan divat nélküli, zárt egyszerűt, majd tenyerükből kínálják lótszfalló kimerült dívát, bár tudja, hogy ha a gyümölcsöt megköstolja, soha nem akar innen hazamenni, de egyébként nincs is szándékában, hiszen többé nem akarja látni őt, soha többé, és közben rájön, hogy ez a készülő festmény így, hogy már egy ideje nézi, más, mint amit eddig valaha is látott tőle, és Katalinnak olyan érzése támad, hogy nem is ő festi ezt a képet és lehet, hogy nem is tájkép lesz, hanem valami egészen más... no, nem absztrakt, azt sosem festett, hanem fejformává, vagy inkább arcszerűvé váló foltok ezek, valószínű, hogy egy portré lesz, vagy inkább csoportkép az efemer amazonokról, csak még zavaró a hangsúlyos háttér, meg a tisztázatlan prioritások, ki, vagy kik kerüljenek előre, kik hátra, kik látszódnak jobban, és kik maradjanak le a vásznonról, de vajon kik a modellek, vagy nincsenek, vagy nem is kellene, vagy nagyon is kellene és azután a várható kérdések, felháborodások, az elmaradhatatlan botrányok, miért festettél szőkének, mikor én színtelenhajú vagyok, miért van ruhám, ráadásul fehér, amelyet már sohasem hordhatok, miért vagyok fedetlen, mikor a testemen jelek vannak, a titkaim, miért nem vagyok fedetlen, mikor a testemen jelek vannak, a titkaim és kérdések és kérdések válaszok nélkül, mert a realitások feletti realitásokra általában nincsenek meggyőző válaszok, ezért hallgat a művész miközben dolgozik és hallgat, ha kész a mű, mereven nézi, néha hunyorog és ezekre a kérdésekre sohasem válaszol, mert az emberi szemben két „megkapó” dolog van, a finom szerkezetének bonyolultsága és működésének egyszerűsége, hiszen a látás, egyszerű tény, mihelyt nyílik a szem, azonnal megindul a látás és ez a látszólagos ellentét ejti zavarba a gondolkodást, és Orsi a küklopszok szigetét kezdetben nagyon mulatságosnak találja, meglepődik, hogy még léteznek, egyáltalán nem ijed meg tőlük, eszébe sem jut, hogy ezek a gigantiku-

sak árthatnának is neki, egy különösen brutális darab küklopsz, aki igen kedveli, legszívesebben egész nap a tenyerén hordozná, ha a nap nagy részét nem időfejtéssel töltené, szóval, akármekkora is ez a küklopsz, mégis emlékezteti őt a festőre, olyan művészember-félének tartja, vagy inkább, csak érezi és biztosan beleszeret, ha nincs ekkora méretbeli különbség közöttük, de volt, és e dolgok végtelen bonyolult szerkezete, ám működéseinek rendkívüli egyszerűsége nyitva tartja a szemét, a két szemét és egy nap elege lett ezekből a távolságokból...most a készülő festmény nézte őt, most a készülő festmény nézte őket, a férfi újra a meztelen nyakára tekeri mondatait, mivel, vannak megoldhatatlan dolgaink, Flórám, kedvesem, ezért, azokat nem *kell mindenáron megoldanunk*, azokon csak áttemelhetjük magunkat, pillanatról pillanatra, egyik napról a másikra ha tudjuk, de legtöbbször nem tudjuk, mégis ez a maximum, amit az életnek ezen az oldalán tehetünk, hiszen te is tudod, errefelé, az ösztönök, intuíciók kiszámíthatatlan, bizonytalan világában minden *többismeretlenes*, mi is, és legtöbbször nincsenek megoldásaink, csak az afelé vezető utak, csak utak vannak, ritkán, egymáshoz vezető utak, talán nem is utak, hanem kereszteződésekben kuszált labirintusok...

Senki előtt nem beszél a menyegzőről, ennek ellenére, sokan sejtik, mire készül, befogat hát magas, ezüst patinás szekerebe, és elviszi színes ruháját a folyóhoz, hogy hófehérre mossa, a küklopsztól kapott sziklaszappan-darabkával dörzsöli és csodálkozik, milyen ragyogó fehér lesz a ruhája, miután befejezi a mosást, mézédés lóherét eszeget a parton és roppant mulatságosnak tartja a vízi kacskák pörlekedését valami ágdarabon, és a víz tükrében megpillantja vőlegényét és énekelni kezd, éterien, hang-desztillátum a térben, fehér, puha karja az ég felé, hogy tessék az isteneknek is, már-már hazafelé készül, de Athéné mást gondol, vőlegénye víztükrét kiemeli a Dunából, a mennyasszony ölébe rakja, és ők csókkal borítják egymás orcáját és a csókokból, mint a giccseküvőkön fehér virágszirmok, azokból még fehérebb művirágok, majd apró, műanyag csokrok keletkeznek és minden csokornak szárnya nő nikecelből és felrepülnek, mint általában a madarak, apró, illatos, tollpelyhes fénykvantum-képletek a Gellérthegy fölött..., és amikor legelőször megpillantja, meglepetésében elejti műanyag poharát, ott a kiállításmegnyitón, és látja, hogy legalább két fejjel magasabb a többiekénél, arca sovány és túl fehér, olyan benyomást kelt, mintha az egész férfi valami porcelánféléből lenne, nem mutatja be őket egymásnak senki, az ünnepség végén ketten maradnak, csak ketten a teremben, apránként kihunynak a fények, sötét a galériában, csak a kintről beszűrődő utcai világítás rajzolja itt-ott körbe egymásnak őket, állnak szemben, szótlánul, mozdulatlanul, és a bizsergéssel kezdődő zsibbadás, az elviselhetetlen, mégis poszt nukleáris gyönyört okozó ütés-dobbanás lelkének hártavékony falán, kívül látja a férfit, pedig már belül van, a fehér arc besötétedik, de még nem láthatatlan és egyre közelebb és közelebb úszik a levegőben aztán egy időre el is válik a törzstől, külön közeledik és Évának így könnyű ölébe fogja a fejet, és magához húzni, magára húzni és csók helyett beleharap és a férfiszáj meg vissza és az eddig csak lebegő karok, mint vastag ágda-

rabok úsznak a fej után, ráfonódnak a lány testére, ráfonódnak egymásra szorosan, ahogyan a kígyók ölelnek-ölnék mindörökre, aztán, ahogyan ez lenni szokott, sokáig nem találkoznak, nem mernek egymással találkozni, csak a harapásnyomokat, a profán stigmákat cipelik külön-külön magukon, csak ezek maradnak ebből az estéből, ami persze éjszaka, éjszakák ezrei, hosszú testű éjszakák, hajnalok nélküli éjszakák tetemei, mintha csak ezért élnének, csak ezért az egyetlen dologért, mert minden, ami találkozásuk előtti, nem létező és ez után valóságuk összeér az álmaikkal, a pillanatok az évszázadokkal és akvarellszerűen összefolynak-mosódnak egymásba a kerten túli szerelem felületén, Istenem, sóhajt újra, Istenem, sóhajt a festő is, mint ahogyan a romantikusoknál szokás és ezekben a sóhajokban is benne van, hogy a szerelmük nem keletkezett, mert Istentől való, ezért nincs története, evolúciója, nincs emléke sem, létezése van, ab ovo, és Vergilius gyakran átjön hozzájuk és bizonygatja, hogy Isten pontosan tudja, hogy a teremtésben már megelőzte valaki, mégis úgy tesz, mintha ő lenne az Első, és bizonygatja, hogy a sötétség előbb volt, mint Isten, hogy a sötét anyaggal Isten sem tud mit kezdeni és hirtelen kétségbeesésében megteremti a szerelmet, átgondolatlanul és így vagyunk-leszünk, ha emlékszel és a férfi azt mondja, hogy ő nem emlékszik és a következő tárlatára mégis együtt mennek, és természetesen Judit is segít a megnyitó előkészítésében, hogy nagyobb legyen a tér, kinyitogatja az ajtókat, vörösbor és kenyér minden kiállításán, de a kenyeret most nem szeletelik fel, aki akar téphet belőle, a bort előre kitöltik műanyag poharakba, hosszú, keskeny az asztal, ami csaknem végigér a termen, fehér terítővel, vörösboros, polisztirol poharakkal és nagy barna kenyérrrel, lefagyaszott ceremónia, abszolút mozdulatlan állapotban fogadják a vendégeket, akikre ez furcsa módon átragad, azt hiszik, hogy egy performansz, a kiállítás része és örömmel asszisztálnak hozzá, senki sem mozdul, ott áll a tömeg az asztal körül, mint kimerévített, bonyolult pillanat, a megtörténés előtt, leendő kenyérroncs és leendő borfoltos terítő, aztán megtörténik, Hermann Nitsch lepedők és testroncsok és vérzékeny, orfikus képek helye a falon, vadpárázás nyomai a padlón, már mindenütt leoltott lámpák, sötétség helyett városi félhomály, barbár, sebesült idegenség közöttük és a terem tárgyai között, és szótlánul ülnek a földön és az alvadt véres lepedőket már majdnem összehajtják, amikor hirtelen nagy erősségű nyugati szél kapja föl mint vitorlákat, és az utcán heverő hajó árbocán akadnak fel, közben kettétörnek az utcai lámpaoszlopok, letörik a főárboc, hiába üvöltözik a kapitány és erőlködik a kormányos, jajveszékelnék az idefútt tárlatlátogatók, a nyílt tengerre sodródnak és a város, a szárazföld végleg eltűnik a szemük elől, tengeri vihar kerekedik, mint ahogyan a közép-kategóriás filmekben, tajtékos, sötétlila hullámok csapnak át az irdatlan hajó teljes fedélzetén, mindenütt fekete örvények, pokol-lukak, amelyek nyelik a hullámokat, már a kormányos sem az evezőtől, hanem az imádságtól várja a segítséget, de az orkán nem szelídül, zúgó habokon hanykolódnak, mint hajdan a hazátlan phoeniciai királylány és rí, zokog, arcát testére tapadó, teljesen áttetsző, hosszú, vizes ruhájával takarja el, abszolút fölöslegesen, mert senki sem figyel rá,

senkit sem érdekel a végtelenített párzás, összuka-jellegű, élő hologramja és azt gondolja, hogy mindenütt jó ezen a világon, még otthon is, ahol szárazföldet érezhet maga alatt, még akkor is, ha lúdtalpas, és a hajó hirtelen kettétörik, megadja magát az elemeknek, és ahogyan szintén a közép-kategóriás filmekben, rajta kívül, mindenki azonnal odavész, csak neki sikerül egy deszkaszálat megragadnia, és azon életben kívárnia a vihar végét, és ekkor látja, hogy a laurentumi partokhoz sodródik, nagy öröme, mert jól tudja, hogy ott a jámbor Aeneas uralkodik és bár nem jön zavarba a király kérdésétől, hogy mit keres itt latinus földjén, mégsem válaszol és később sem, pedig gyakran sétálnak együtt a parton, olykor a lány felemelkedik és néhány pillanatra szublimál, de illatát az uralkodó mellett hagyja, aki így, eltűnését észre sem veszi, és csak beszél, beszél, beszél a politikáról, annak nehézségeiről, hogy neki, mint uralkodónak, tudomásul kell vennie, hogy mikroisten és továbbra is csendesen beszél, hangsúlyok nélkül, ahogyan a politikusok hatalmuk biztos tudatában beszélnek az illatos levegőnek, és érdekes módon csak egyszer hozza szóba Magyarországot, meg Budapestet, és akkor Mária ott marad mellette, nem tűnik el egy pillanatra sem, hallgat csak hallgat, és megérkeznek a templom elé, és a király kint marad, a lány belép és az oltár elé sétál, mintha csak egy parkban lépkedne a puha, frissen nyírt fűvön, és amikor a pap azt kérdezi tőle, hogy akarja-e hites férjéül a festőt, bármennyire is kínos, úgy érezi, nincs mit mondania, a kérdést értelmetlennek tartja, mert mi az, hogy „akarod”, miért kell ebbe /is/ belevonni az emberi akaratot, a pap semmit sem tud az isteni elrendelésről, az egész szertartás forgatókönyve rossz, ezért nem válaszol, és *nemválasza* a válasz és az „incidens” váratlanul éri a meghívottakat, de ebből nem érzékel semmit, Aeneasra gondol, amikor azt bizonygatja, hogy az ember istenek nélkül mit sem ér, hogy istenek nélkül az ember örök vesztes, bármilyen erős hatalma is legyen, a király is csak egy mikroisten, mégis csak jó fej az Aeneas, és egy kicsit el is mosolyodik, amiről a vőlegény azt hiszi neki szól, és Mária már a kezdetektől tudja, hogy egyszer vissza kell térnie ide, csak azt nem, hogy ez pontosan ezen a napon lesz, hiszen kiszámíthatatlan, mint az éjszakai csókok száma és csend a műteremben, csönd benne is és a készülő vászonra még nagyobb és sötétebb foltokat fest az alkony, hátra lép, lehajol és egyik kezével fölhajtja az állvány előtt a mocskos-festékes szőnyeget, alatta a korhadt-kopott padlón halványan, már alig-alig kivehetőn, hosszúkás, barnás folt látszik, válltáskáját zajtalanul maga mellé engedi a földre, majd két kézzel megragadja és teljesen lehúzza a foltról a szőnyeget, nyugodtan kigombolja blúzát, az öregasszony meztelenre vetkőzik, majd nagyon lassan, nehézkesen leguggol, térdre ereszkedik és oldalára fordul, karját lábszárára fonja, fejét ráncos testébe hajtja és ráfekszik a foltra, közben beesteledik.